

19. 1. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Musím to ustát a vrátit do divadla klid

ONDŘEJ ČERNÝ, NOVÝ ŘEDITEL NÁRODNÍHO DIVADLA:

Zdroj: Hospodářské noviny

Datum: 19.01.2007

Název: Musím to ustát a vrátit do divadla klid

Podtitulek: ONDŘEJ ČERNÝ, NOVÝ ŘEDITEL NÁRODNÍHO DIVADLA:

Str.: 10

Autor: Magdalena Čechlovská

Rubrika: Rozhovor

Oblast: Tisk celostátní

Zpracováno: 19.01.2007 05:06:44

Identifikace: HN20070119000046

Text:

Magdalena Čechlovská

AUTOR-WEB: www.ihned.cz/cechlovska

Praha, 19. 1. 2007

Dlouholetý šéf Divadelního **ústavu** Ondřej Černý zvítězil ve výběrovém řízení na nového ředitele Národního divadla. I když byl konkurz od začátku kritizován za neprůhlednost a herci divadla dokonce žádali jeho zrušení, Černý o legitimitě svého chystaného jmenování nepochybuje.

"Bylo to nejlepší ze špatných řešení, jiné už neexistovalo. Teď je na mně, abych to ustál, přinesl klid do divadla a svou práci celé to výběrové řízení legitimizoval," říká. V rozhovoru pro HN také vysvětluje prohraný **soudní spor** Divadelního **ústavu**, prošetřovaný Nejvyšším kontrolním úřadem.

HN: Budete ředitelem největšího divadla v Česku, i když jste ještě žádné divadlo nikdy neřídil. Řekl jste, že to považujete za výhodu. Jak jste to myslel?

Národní divadlo je velmi specifické. Je to velký organismus a jeho ředitel nesmí mít pocit, že má a může vstupovat do každodenního provozu. Na takové "operativní **řízení**" musí zcela rezignovat. Kdyby to neudělal, pohltilo by ho to a neměl by čas na to hlavní - na přemýšlení o celé struktuře Národního divadla a jeho budoucnosti, jak a kam se má vyvíjet. Nemohl by vymýšlet strategie a garantovat jeho vývoj z hlediska rozpočtu.

Ředitel také musí komunikovat se zřizovatelem, se sponzory. To jsou věci, které jsou nad rámec běžného provozu. Ano, nikdy jsem neřídil divadlo, a právě proto budu mít menší pokušení vstupovat do každodenní činnosti divadla.

Nejlépe dotované divadlo musí hrát pro všechny

HN: Chcete se tedy věnovat čistě koncepční práci?

Můj koncept počítá s tím, že funkce ředitele ustoupí do pozadí. V mé představě to je člověk, který především koordinuje různé věci. Za Národní divadlo by měly hovořit především jednotlivé soubory, ať už uměním nebo v rovině strážců tradice. Máme přece tři divadla uvnitř jednoho velkého celku - a teď nechme stranou, že činohra, balet a opera nemají samostatné budovy. Jde víc o psychologii, o

změnu uvažování. Soubory musí začít budovat vlastní identitu.

HN: Jakou roli by Národní divadlo mělo v české společnosti hrát? Má takovou roli vůbec hledat? Nejde to pojmenovat jednoduše. Je to naše nejlépe dotované divadlo a podle toho se musí chovat. Má povinnost hrát pro všechny vrstvy diváků. Musí být schopno nejen naplnit poptávku široké veřejnosti, ale uspokojit i náročné.

HN: Hráť všechno pro všechny?

Ne tak úplně. Musí se snažit být vůdčí scénou. V operě, v činohře i v baletu. Inscenace Národního divadla se po letech objevují zase na čelných místech ankety Divadelních novin, některé tituly jsou vysoce hodnoceny. To byla éra Daniela Dvořáka, této roli divadla velmi pomohl.

Ale Národní je také velký podnik, má přes tisíc zaměstnanců a velký rozpočet. Musí být v jistých parametrech srovnatelné s jinými podniky. I v tomto smyslu mám své ambice, chci provést restrukturalizaci.

HN: A vaše idea divadla?

Ta se pojmenovává nejhůře. Když jsem se o její vystižení snažil, našel jsem krátký text filozofa Jana Patočky, který vyšel v šedesátých letech v časopise Divadlo. Patočka tam bourá celou stoletou diskusi o poslání Národního. Říká, že to poslání je vždy jen pro tuto chvíli. Posláním je komunikovat s dobou, mít na ni názor, dělat současné divadlo, které je schopné divákovi pomoci v komunikaci se současností. Poslání Národního je prostě v každé době jiné.

HN: Budete ředitelem na šest let, ale byl jste vybrán v konkurzu s nízkým kreditem. Nemyslím jen překotný a málo průhledný průběh - ani konkurence nebyla veliká. Byl jste vlastně jediným vážným adeptem. Nevadí vám to?

Pro mě je důležité, že komise, která podle mého měla velmi reprezentativní složení, se rozhodla pro mě téměř jednoznačně. To je důležité pro mou psychickou stabilitu, psychohygienu a sebedůvěru. Ale samozřejmě - konkurz byl **právem** zpochybňován a konkurence byla minimální. Modlil jsem se, aby se prozatímní ředitel Jan Mrzena také přihlásil, protože pak už by tam nebyl vůbec nikdo. Nepřirozená situace však vznikla už tehdy, když v září ministr Štěpánek ze dne na den odvolal ředitele Dvořáka. Pak už to běželo jak domino: **odvolání** šéfa opery Jiřího Nekvasila a obava, že to bude pokračovat. Ztratil se prvek spolupráce, důvěry, sympatie, což v divadle hraje velkou roli. A divadlo začalo jančit.

Chápu, proč bylo součástí petice herců i absolutní zpochybnění konkurzu. Ale když chtěli zrušit konkurz a zároveň odvolat prozatímního ředitele, to byly věci jdoucí proti sobě. Jediné, co mohlo přinést uklidnění, byl nový ředitel.

HN: A co dosadit jiného prozatímního ředitele a vyhlásit konkurz nový?

Kdo by ale místo dočasného ředitele v takové situaci vzal? Došlo by k další destabilizaci. Proto bylo rozhodnutí paní ministryně nezrušit konkurz moudré.

Samozřejmě to říkám zcela subjektivně. Přijímám, že všichni včetně mě neseme stigma toho, že konkurz nebyl zcela regulérní. Bylo to nejlepší ze špatných řešení, ale jiné už neexistovalo. Teď je na mně, abych to ustál, přinesl klid do divadla a svou práci celé to výběrové řízení legitimizoval.

Spor Divadelního **ústavu**? Ano, byla to i moje vina

HN: Nenecháváte teď současně na holičkách Divadelní ústav, z jehož místa ředitele najednou odcházíte?

To, že jsem se přihlásil do konkurzu na ředitele Národního divadla, bylo znamením, že zvedám kotvy. V Divadelním ústavu jsem jedenáct let. Myslím si, že to je maximum, co může jeden člověk instituci dát. Kolegové to věděli, měl jsem i jiné nabídky. Proto jsem byl při konkurzu klidný - věděl jsem, že i když to nevyhraju, v Divadelním ústavu nezůstanu.

Předpokládám, že Národní divadlo nepřevzmu dříve než 15. března. Nejprve musím vyřešit situaci v Divadelním ústavu. Asi bude jeden z mých zástupců pověřen, aby ústav řídil, než se vypíše konkurz. Určitě neuteču, odpovědnost k Divadelnímu ústavu stále mám a budu mít do doby, než tam bude nové vedení. Pevně doufám, že bude i politická stabilita, aby to vše mohlo proběhnout klidně. Jinými slovy: doufám, že nám paní ministryně vydrží ve funkci alespoň půl roku.

HN: Loňský rok pro Divadelní ústav rozhodně klidný nebyl. Ministr Jandák vás chtěl přestěhovat do Brna. NKÚ zveřejnil, že stát musel vyplatit 12 milionů korun za úroky a soudní poplatky restituentům, kterým soud přiznal nárok na část domu, v němž Divadelní ústav sídlí. Vy jste dlouho vrácení domu bránil a byl za to finančně potrestán. Případ jste ale odmítl komentovat. Proč? Nemohl jsem to komentovat ve chvíli, kdy to probíhalo. Pojmenuju to teď: V první fázi Divadelní ústav soudní při s restituenty vyhrál. Po odvolání ale začal prohrávat. Měnili jsme právníky - měl jsem pokaždé pocit, že právník to musel poplést, ta kauza mi připadala jednoznačná a restituční nárok neoprávněný...

HN: ...ale i Nejvyšší soud rozhodl ve prospěch restituenta. Proč jste nerespektoval rozsudek? V okamžiku, kdy přišlo rozhodnutí Nejvyššího soudu, jsem otočil. Pochopil jsem, že věc je prohraná a že se musím s restituenty dohodnout. Ano, předtím nabíhalo penále mou vinou, ale pak, ty tři následné roky, to bylo vinou ministerstva kultury.

HN: Jak to?

Úředníci mi řekli, že peníze od ministerstva nedostanu, že musí mít částku potvrzenou ještě jinými soudy. To nějaký čas trvalo. Pokud jde o sumu, kterou spočítal NKÚ, v tom jsme s ministerstvem napůl.

Jenže kdybych v první fázi v roce 1996 přistoupil na to, že máme restituentovi platit, ministerstvo by toho využilo k likvidaci Divadelního ústavu. Taková byla tehdy situace. Mohl jsem použít provozní peníze, ale to bych ochromil činnost ústavu. Já jsem však nejprve ani platit nechtěl. Věřili jsme si, že to vyhráme a že kdybychom začali restituentům platit, už ty peníze zpátky nedostaneme, i kdyby Nejvyšší soud rozhodl v náš prospěch.

Operu nelze posuzovat jen kupeckými počty

HN: Ve své koncepci vedení Národního divadla nastiňujete i programové vyhlídky, přitom tvrdíte, že nechcete do uměleckého provozu zasahovat. Jak to jde dohromady?

Ředitel ND prozatím odpovídá i za umělecký provoz. Musím v tom pokračovat. Jmenuju šéfy souborů a odpovídám za program. Ale jsem přesvědčen, že to tak být nemá. Na změně teprve budu pracovat. Ano, je to rozpor, ale začínám pracovat na tom, abych tento model zrušil.

HN: Přicházíte například s tím, že chcete operu více otevřít Evropě. Daniel Dvořák však nejvíc pohořel na mezinárodních koprodukcích. Ty mu jeho kritici nejvíce vyčítali. Máte vymyšleno něco

jiného?

Problém není v koprodukcích, to je nezbytná součást operního světa. Jiná věc ale je, že vám mezinárodní spolupráce nesmí narušit budování repertoáru. Musí být střídme, přinášet oživení. Koprodukce jsou velmi důležité pro "zasítování" divadla do evropského kontextu. Ale marná sláva - repertoár je to, co denně hrajeme. Spolu s budoucím šéfem opery Jiřím Heřmanem zamýšlíme mezi pěti premiérami ročně uvést jen jednu koprodukcí.

HN: Jak chcete lákat sponzory, aby dávali peníze právě do divadla?

V tuto chvíli je sponzorink Národního velmi dobře vybudovaný. Soběstačnost divadla je velká. Příspěvek sponzorů tvoří šest až sedm procent rozpočtu, což je dvojnásobek, než je obvyklé.

HN: Je podle vás smysluplné hodnotit divadelní tituly z pohledu ekonomické efektivity, jak se o to snažil dočasný ředitel Jan Mrzena?

Ten interní audit znám jen z tisku, ale zcela odmítám takový úhel pohledu. Tímto způsobem nelze představení posuzovat.

Opera je strašně drahé umění, asi nejdražší. S tím se musí počítat. Rozhodnutí nemůže být jen obchodním kalkulem, že se vám nějaké peníze vrátí. Ony se vrátí i v zájmu zahraničního tisku, v renomé, když uvedete dramaturgickou novinku. A když na jiném kuse vyděláte, můžete dát peníze do něčeho méně atraktivního. Dělají to tak i nakladatelství.

Mám výhodu, navazuji na práci Daniela Dvořáka

HN: Leitmotivem vaší koncepce je záměr transformovat divadlo do několika autonomních celků. V čem je současný model Národního nevyhovující?

Právě současná krize ukázala, v čem. Už se nesmí stát, aby ministr tak razantně narušil stabilitu divadla. Ale ani ředitel by neměl mít možnost jmenovat a odvolávat šéfy souborů. Měl by to dělat ministr, a to jen na doporučení nějakého grémia.

Současný direktivní systém, kdy ministr odvolává ředitele a dosazený ředitel odvolává šéfy souboru, je špatný. Už v dobách Pavla Tigrida existovala rada Národního divadla, která doporučovala uměleckého šéfa ministrově, a ten ho pak jmenoval. Ředitel byl na jednání rady přítomen, ale v podstatě se nevyjadřoval.

HN: Sloganem za Dvořákovy éry bylo "Národní divadlo hoří". Bylo to kontroverzní i úspěšné. Máte vymyšleno něco jiného?

Vůbec ne. Zpětně si uvědomuju, že v tomto ohledu je moje situace jednoduchá. Dvořák uměl divadlo razantně a účinně pojmenovat. Například vůbec nemusím měnit grafiku ani logo, i když někdo říká, že je jak z řeznického krámu. Ale je funkční.

Ondřej Černý (44)

Ještě v únoru minulého roku bojoval o udržení místa ředitele Divadelního ústavu, ve kterém působil od roku 1996. Tehdejší ministr Vítězslav Jandák nečekaně na jeho místo vyhlásil konkurz, za Černého se ale postavila odborná komise. Jandák nakonec snahu vzdal: "Ondřej Černý prokázal, že organizace pod jeho vedením dosahuje dobrých výsledků."

Ondřej Černý vystudoval Filozofickou fakultu UK, působí také jako divadelní kritik, překladatel z němčiny, je dramaturgem Pražského divadelního festivalu německého jazyka. Dříve byl členem rady Národního divadla. Jeho otec, divadelní kritik a teoretik Jindřich Černý, byl ředitelem Národního

divadla v letech 1991 - 1993.

O. Černý se od září připravoval, mimo jiné návštěvou všech představení z repertoáru první scény, na konkurz na šéfa Národního divadla. Nedávno ho vyhrál.

<<<Konec>>>

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz